

## Motion till riksdagen 2013/14:K203

av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V)

# Regleringen av insynsråd vid enrådighetsmyndigheter

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till riksdagen om lagreglering av insynsråd vid enrådighetsmyndigheter.

## Inledning

Genom den nya myndighetsförordningen (SFS 2007:515), som började gälla fr.o.m. den 1 januari 2008, har den tidigare ledningsformen styrelse med begränsat ansvar avskaffats. Det var den form som tidigare användes för att tillförsäkra inflytande från folkvalda och andra representanter. Den nya ledningsform som närmast motsvarar den som avskaffats är enrådighetsmyndigheter. Där kan det vid sidan av myndighetens chef inrättas ett rådgivande organ, ett insynsråd, som utses av regeringen. För närvarande finns insynsråd vid 93 av 201 enrådighetsmyndigheter.

## Problem med den nu gällande regleringen

Det är regeringen som fritt beslutar om det ska inrättas ett insynsråd vid en myndighet eller inte. I proposition 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt s. 109 f. sägs följande: ”Insynsråd kan förekomma exempelvis då insyn i verksamheten av medborgare och politiker bedöms som särskilt angelägen eller när verksamheten har breda kontaktytor mot många olika grupper”. I en intern promemoria som upprättats i Socialdepartementet har ytterligare några kriterier lagts till:

## Fel! Okänt namn på

- ? myndigheten har under viss tid eller stadigvarande tydligt behov av råd och stöd från partsrepresentanter, politiker, och intresse- och branschorganisationer m.fl.
- ? behov av att tillföra myndigheten unik kompetens och sakkunskap
- ? behov av att tillföra myndigheten bredd och mångfald
- ? verksamheten är integritetskänslig.

Som framgått kan regeringen självständigt besluta om det ska inrättas ett insynsråd vid en myndighet. Inte heller när det gäller frågan vem som kan utses som ledamot i ett insynsråd finns några bindande riktlinjer eller principer.

I skriften ”Ledamot av insynsråd” som upprättats av Regeringskansliet 2008 anges att: ”Utgångspunkten för sammansättning av ett insynsråd är att utifrån de enskilda ledamöternas kunskaper och erfarenheter uppnå en samlad kompetens som skapar goda förutsättningar för ett professionellt arbete. Varje ledamot förutsätts här bidra med sin egen kompetens till ett aktivt och effektivt arbete och känna ansvar för uppgiften.” Bortsett från att dessa skriftliga synpunkter inte har någon bindande kraft för regeringen är det konkreta innehållet endast ett uträknande av några självklarheter.

Det finns inga principer för den partipolitiska representationen i insynsråden. I en undersökning genomförd av Riksdagens utredningstjänst, dnr 2013:234, framgår att styrande för vilka partier som får plats i styrelser/insynsråd framför allt är vilket departement som är ansvarigt. Det finns inga riktlinjer i Regeringskansliet om när och i så fall vilka partier som får nominera ledamöter till myndighetsledningarna.

Ibland låter regeringen riksdagspartierna nominera en eller flera ledamöter och fattar sedan ett formellt beslut vid ett regeringssammanträde om förordnade av ledamöterna. I andra fall sker processen informellt utan skriftlig inbjudan till partierna och utan att det upprättas några handlingar i ärendet. Milt uttryckt får detta sätt att handlägga frågan om partiernas insyn anses som högst oroande ur ett demokratiskt perspektiv.

Det finns inga regler för mandatperioden för ledamöter i insynsråd. Varje enskild myndighet bestämmer detta i sin instruktion. Inte heller finns några principer för könsfördelningen i insynsråd.

Vänsterpartiet anser att de nästan obegränsade möjligheterna till godtycke som råder beträffande insynsrådets eventuella inrättande och tillsättandet av ledamöterna i råden är oacceptabla. Insynsråden har en viktig demokratisk funktion och tillsättningen behöver vara reglerad på ett sådant sätt att det inte går att misstänka att en enskild obekvämlig ledamot eller ett visst parti utestängs. Regeringen bör därför efter beredning återkomma till riksdagen med förslag till lagreglering av insynsråden. Detta bör riksdagen begära.

**Fel! Okänt namn på**

Stockholm den 5 september 2013

*Mia Sydow Mölleby (V)*

*Bengt Berg (V)*

*Amineh Kakabaveh (V)*

*Eva Olofsson (V)*

*Marianne Berg (V)*

*Lars Ohly (V)*

*Lena Olsson (V)*